

Dødsbobehandlingen

Copyright © 1976, 1985 by Flemming Høgdahl Jensen

1. udgave, 1. oplag 1976

2. oplag 1977

2. udgave, 1. oplag 1985

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse af denne bog
eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om
ophavsret.

Bogen er sat med Times og trykt i offset hos

B. Stougaard Jensen, København

Printed in Denmark 1985

ISBN 87-500-2574-0

Forord

Sigtet med denne bog har ikke været at foretage en kritisk analyse af de gældende regler for behandlingen af dødsboer, men derimod at tilvejebringe en samlet systematisk fremstilling om disse regler, som belyser den gældende retstilstand, således som denne erfares i dag.

Siden Niels Harbou i 1945 udsendte sin bog »Behandling af Dødsbo og Fællesbo«, har en sådan fremstilling ikke være produceret. Da samtidig behandlingen af dødsboer efterhånden er blevet et kompliceret foretakende, må mangelen på en sådan fremstilling utvivlsomt være følt som et savn, – ikke mindst for de mange praktikere, som beskæftiger sig med disse sager.

Selv om bogen således fortrinsvis er tænkt at skulle finde anvendelse på dommer- og advokatkontorer, er det mit håb, at den også vil kunne anvendes som lærebog ved kursus i bobehandling ved universiteterne. Af hensyn hertil er bogen delt op i en *Almindelig del*, hvor de enkelte bobehandlingsformer systematisk gennemgås, og en *Speciel del*, hvor særlige relevante emner er taget op til behandling.

I nærværende udgave er teksten for mange afsnits vedkommende væsentligt omarbejdet, og forskelligt nyt stof er taget med, hvilket ikke mindst gælder for kapitel 17 om arveafgift.

Kapitel 15 om dødsbobeskattning er ført a jour af statsaut. revisor Søren Sørensen, ligesom samme har nyskrevet kapitel 12 om boets opgørelse og repartition samt bogens tillæg vedrørende eksempler på boopgørelser.

Redaktionen sluttede med udgangen af november 1984.

Sag- og lovregistrene m.m. er udarbejdet af fuldmægtig cand.jur. Per Teglborg Sørensen.

April 1985

F. Høgdahl Jensen

Indholdsfortegnelse

Almindelig del (Bobehandlingsformer)

Kapitel 1:

Dødsfaldets anmeldelse	9
I. Dødsfaldets anmeldelse for skifteretten	9
II. Dokumentation ved begravelse og ligbrænding	11
III. Beviset for dødsfaldet	12

Kapitel 2:

Skifterettens stedlige kompetence	15
I. Det indbyrdes forhold mellem danske skifteretter	15
A. Hovedskiftet	15
B. Subsidiært skifte	16
II. Danske skifteretters internationale kompetence	16
A. Generelt	16
B. Hovedskifte i Danmark, trods bopæl i udlandet	17
1. Skifte uden henvisning	17
2. Skifte efter henvisning	18
C. Subsidiært skifte i Danmark, hvor hovedskiftet finder sted i udlandet	18

Kapitel 3:

Boer, som behandles summarisk	20
I. Indledning	20
II. Boer sluttet med vedtegning »intet efterladt«	20
A. Hvilke boer omfattes af reglen?	21
B. Konstateringen af afdødes økonomiske forhold	22
III. Boer udlagt for begravelsesomkostninger efter SKL §§ 19 og 43	22
A. Boer udlagt efter SKL § 10, stk. 1	22
1. Hvilke boer omfattes af bestemmelsen?	22
2. Til hvem udlægges boet?	23
3. Hvad omfatter begravelsesudgifterne?	24
4. Hvilke midler udlægges?	26
5. Udlæggets omfang	27
6. Virkningen af udlægget	27
a. Overfor afdødes kreditorer	27
b. Overfor skattemyndighederne	30
7. Udlodning fra boet	31

B. Boer udlagt efter SKL § 10, stk. 2	31
C. Boer udlagt efter SKL § 43	32
1. Hvilke boer omfattes af bestemmelsen?	32
2. Til hvem sker udlæg og hvornår?	33
3. Virkningen af udlægget	34
IV. RPL § 509 (jfr. i relation til medarvinger SKL §§ 62 a og 62 b) i kombination med begravelsesudlæg	34
V. Begravelsesudlæg (ad særeje) + uskiftet bo	36
VI. Begravelsesudlæg + tilbagetagelsesforretning og/eller håndpanthavers fyldestgørelse	37
VII. Begravelsesudlæg + livsforsikringer, der går uden om boet ..	38
VIII. SKL § 57, jfr. § 62b, stk. 2	38

Kapitel 4:

Uskiftet bo	44
I. Uskiftet bo med livsarvinger	44
A. Lovgrundlaget	44
B. Bortfald af adgang til hensidden i uskiftet bo	45
C. Betingelser for boets overtagelse	46
1. Indledning	46
2. Fælles livsarvinger/særlige livsarvinger	46
3. Ægtefællens konkurs/insolvens	48
4. Ægtefællen umyndig	49
D. Fremgangsmåden	49
E. Virkningen	50
F. Det uskiftede bos ophør	52
1. Efter begæring af ægtefællen	52
2. Ægtefællens indgåelse af nyt ægteskab	53
3. Efter begæring af myndigblevne særboern eller disses livsarvinger	53
4. Ægtefællens misbrug af sin rådighed over boet	54
5. Ægtefællens forsommelse af forsørgelsespligt over for førstafdødes livsarvinger	55
6. Samtlige livsarvinger dør, medens længstlevende sidder i uskiftet bo	56
II. Uskiftet bo med udarvinger	56

Kapitel 5:

Privat skifte	58
I. Privat skifte uden forudgående offentlig behandling	58
A. Det private skiftes forudsætninger	58
1. SKL § 4	58
2. SKL § 5	60

3. SKL § 6	63
4. KSL § 20D, stk. 2	67
5. SKL § 71, 1. pkt.	67
B. Den praktiske fremgangsmåde ved boets udlevering	68
1. SKL § 71	68
2. SKL § 73	69
II. Boets overgang fra privat skifte til offentligt skifte	70
A. SKL § 7	70
B. SKL § 8	70
C. SKL § 72	71
D. KSL § 14	72
E. Behandling af boet efter overgang til offentligt skifte	72
III. Boets overgang fra offentligt skifte til privat skifte	73
A. SKL § 9	73
B. SKL § 75	74
IV. Hæftelsen i privat skiftede boer	77
V. Hvornår er det privat skiftede bo sluttet?	79
VI. Fuldmagter og skifteretsattester	80

Kapitel 6:

Offentligt skifte	83
I. Fælles regler for boer behandlet efter kap. 3 og 4	83
A. Udsættelse efter SKL § 13	83
B. Begyndelsesforretning	83
1. Generelt	83
2. De konkrete aktiver og de skiftende foranstaltninger i tilknytning til disse	84
C. Efterforskning af arvinger og legatarer og underretning til disse, samt værgebeskikkelse	87
D. Registrerings- og vurderingsforretning	89
1. Generelt	89
a. Særligt om registreringsforretning	89
b. Særligt om vurderingsforretning	90
2. De enkelte aktiver	92
E. Indkaldeelse til forhandling om uopsættelige foranstaltninger i boet	94
F. Gældsvedgåelsen	94
G. Offentlighed i dødsboer	96
II. Gældsfragåelsesboer og gældsvedgåelsesboer	98
A. Indledning	98
B. Gældsfragåelsesboer	98
1. Stemmeret og beslutningsmyndighed	98
2. Boets bestyrelse	100

a. Antagelse af medhjælper	100
b. Ansvaret for medhjælperens erstatningspådragende handlinger	102
c. Medhjælperens salær	103
3. Bomassen	104
4. SKL § 44 (forholdet til konkursloven)	104
5. Gældsfragåelse som forfaldsgrund efter pantebrevsformularen	105
6. Boer, der arves af staten efter AL § 71, stk. 1	106
7. KL § 35	107
8. SKL § 43	107
C. Gældsvedgåelsesboer	107
1. Indledning	107
2. Stemmeret og beslutningsmyndighed	107
3. Forholdet til kreditorerne	108
III. Arvedelingsboer	109

Kapitel 7:

Eksekutorboer	111
I. Indledning	111
II. Hvilke kvalifikationer skal være til stede for at kunne erholde eksekutorbevilling?	112
III. Eksekutors overtagelse af boet fra skifteretten	113
A. Bevillingen	113
B. Boets udlevering	114
C. Sikkerhedsstillelse	115
IV. Boets overgang til skifteretsbehandling	116
V. Eksekutors myndighed og virksomhed	117
A. Eksekutors myndighed	117
1. I forhold til skifteretten	117
2. I forhold til boets vedkommende	118
B. Begyndelses- og registreringsforretning samt 1. skiftesamling	118
C. Meddelelser og indberetninger under boets gang	119
VI. Skifterettens virksomhed	120
A. Skifterettens enekompetence	120
B. Indberetninger og meddelelser	121
VII. Tilsynet med boet	122
VIII. Boets afslutning	122
A. Selve bøslutningen	122
B. Indberetninger og afgiftsberigtigelse	123
IX. Boets revision	125
X. Eksekutors salær	126

Kapitel 8:

Boer, hvor der er en efterlevende ægtefælle	129
I. Indledning	129
II. Behandlingsmåden	129
III. Ægtefællens rådighed under skiftet	131
IV. Boets behandling	132
A. Indkaldeelse af arvinger og legatarer samt værgebesikkelse	132
B. Ægtefællens opgørelse over aktiver og passiver	132
V. Kreditorernes stilling	134
VI. Boets afslutning	134
A. Sker der realisation af aktiver i kap. 5-boer?	134
B. Udlæg til ægtefællen og arvingerne	135
C. Ægtefællens adgang til henstand med udbetalingen af arven	137
VII. Ægtefællens socialretlige status efter dødsfaldet	140

Speciel del

Kapitel 9:

Tvistigheder i dødsboer	143
I. Indledning	143
II. Hvilke tvistigheder kan skifteretten afgøre?	144
A. Tvistigheder, hvori skifteretten er kompetent	144
B. Tvistigheder, hvori skifteretten ikke er kompetent	147
C. Fuldbyrdelsesdom eller anerkendelsesdom?	151
III. Værneting i skiftesager	152
A. Begravelsesudlæg	152
B. Kap. 3-boer	153
C. Kap. 4-boer	153
D. Kap. 5-boer	153
E. Privat skiftede boer	153
F. Uskiftet bo	153
G. Eksekutorboer	154
H. Værnetingsaftaler	154
IV. Kan den enkelte arving kræve, at der anlægges sag – selv anlægge sag eller selv appellere	154
V. Rettergangsmåden	156
VI. Fri proces i dødsboer	158

VII.	Skifteafgørelsernes form og eksigibilitet	159
A.	Afgørelsernes form	159
B.	Afgørelsernes eksigibilitet	160
VIII.	Retsmidler mod skifterettens afgørelser	161
A.	Anke eller kære	161
B.	Appelfrist og oprejsningsbevilling	162
C.	Tredjeinstansbevilling	163
D.	Adgang til nova	163
E.	Afgørelser, som ikke er genstand for anke eller kære	164
IX.	Sagsomkostninger i skifteretssager	164
X.	Twistigheder i eksekutorboer	165
A.	Rettergangsmåden	165
B.	Kan eksekutor ved testamente tillægges kompetence til endeligt at afgøre twistigheder?	166
C.	Retsmidler mod de af eksekutor trufne afgørelser	167
D.	»Appelfrist«?	168

Kapitel 10:

	Kreditorerneretsstilling	170
I.	Indledning	170
II.	Afdødes kreditorer	170
A.	Kan der foretages universalforfølgning mod dødsboet?	170
B.	Kan der foretages individualforfølgning mod dødsboet? ..	172
C.	Kan der foretages individualforfølgning mod arvingerne? 172	
III.	Arvingernes kreditorer	173
A.	Hjem kan kreditorforfølgning (universal- eller individualforfølgning) rettes mod?	173
B.	Genstanden for kreditorforfølgning	173
1.	Ventendes arv	173
2.	Boslodskrav	173
3.	Falden arv	173
4.	Arvekrav mod uskiftet bo	176
5.	Udbetalt arv	176
6.	Båndlagt arv	176
IV.	Proklama	177
A.	I hvilke boer skal proklama udstedes?	177
B.	Hvornår udstedes proklama og hvem sørger herfor?	178
C.	Proklamaets indhold	178
D.	Proklamaets virkning	180
E.	Anmeldelse af fordringer (afbrydelse af proklamafristen) 183	
F.	Prøvelse af de anmeldte fordringer	185
V.	Kreditorerne indflydelse på bobehandlingen	186
A.	Indflydelse på, hvilken behandlingsform, der vælges	186

1.	Afdødes kreditorer	186
2.	Arvingernes kreditorer	187
B.	Indflydelsen på selve bobehandlingen, efter at behandlingsformen er valgt	187
1.	Afdødes kreditorer	187
2.	Arvingernes kreditorer	188
VI.	Kan der ske omstødelse og kreditoreksstktion i et dødsbo?	188

Kapitel 11:

	Realisation af boets aktiver	190
I.	I hvilke boer finder realisation sted?	190
II.	Realisationsmåde og beslutningskompetence, herunder ad realisationstidspunktet	190
III.	Hvilke myndigheder er kompetente ad auktionen? 192	
IV.	De enkelte aktivers realisation	192
A.	Løsøre	192
B.	Fast ejendom	193
C.	Værdipapirer	193

Kapitel 12:

	Boets opgørelse og repartition	195
A.	Boer der sluttet uden egentlig skiftebehandling	195
B.	Boer der undergives en egentlig skiftebehandling	196
C.	Opgørelsens enkelte bestanddele	197
D.	Boopgørelsens indledning	197
E.	Opgørelse over boets aktiver	199
F.	Opgørelse over boets passiver	201
1.	Arvebeholdning (boets nettoformue)	202
2.	Aktivafstemning	203
3.	Repartitionen	203
4.	Kasseafstemning	204
5.	Afslutning	204

Kapitel 13:

	Udlodning fra boet	205
I.	Boets afslutning	205
II.	Udlodning til kreditorer	207
III.	Udlodning til arvinger	208

IV.	Udlodning til legatarer	209
V.	Udlodning til udenlandske, fraværende og umyndige arvinger	211
VI.	Arveudlæg	213

Kapitel 14:

	Retskraft og genoptagelse	216
I.	Retskraft	216
	A. Retskraftens begreb	216
	B. Forholdet til de almindelige domstoles afgørelser	217
	C. Skifteafgørelsers formelle og materielle karakter	218
	D. Retskraftens subjektive begrænsning	219
II.	Genoptagelse	220
	A. Generelt	220
	B. Forskellige genoptagelsesgrunde	220
	1. Fremkomst af nye aktiver	220
	2. Fejl ved bobehandlingen	221
III.	Omgørelse af behandlingsformen	222
IV.	Valg af fremgangsmåde	223
	A. Appel eller genoptagelse/omgørelse?	223
	B. Genoptagelse eller søgsmål i 1. instans	223

Kapitel 15:

	Dødsbobeskattning	225
I.	Dødsbobeskattningens principper	225
II.	Det forudgående skatteår	227
	A. Boet afsluttes ved udlæg til begravelsesudgifter	227
	B. Uskiftet bo og skiftelovens § 57, stk. 1	228
	C. Egentlige skiftesituationer	229
III.	Mellemperioden	229
	A. Generelt	229
	B. De enkelte behandlingsformer	229
	1. Begravelsesudlæg	229
	2. Uskiftet bo og SKL § 57, stk. 1	230
	3. Egentlige skiftesituationer	230
IV.	§ 14-opgørelsen	231
V.	Afsluttende ansættelse for mellemperioden	234
	A. Hvornår vil boet kræve afsluttende ansættelse?	234
	B. Hvornår vil skatterådet kræve afsluttende ansættelse?	235
	C. Selve den afsluttende ansættelse	235
VI.	Længstlevende ægtefælles skattemæssige stilling i dødsåret ..	238
	A. De enkelte behandlingsformer	238

	1. Begravelsesudlæg	238
	2. Uskiftet bo og SKL § 57, stk. 1	238
	3. Egentlige skiftesituationer	239
	B. Hvad er gunstigst, – privat skifte eller uskiftet bo?	240
VII.	De skatteretlige konsekvenser af ændring i skifteloven	241
	A. Skifte – uskiftet bo	241
	B. Skifte, hvorved en eller flere lodtagere udskiftes – uskiftet bo	242
	C. Uskiftet bo – skifte	243
	D. Uskiftet bo – skifte – uskiftet bo	244
	E. Uskiftet bo – skifte, hvorved en eller flere lodtagere udskiftes – uskiftet bo	244
VIII.	Boets beskatning	245
IX.	Overskridelse af 15 måneders fristen i privat skiftede boer ..	249
X.	De skatterelevante aktiver i boet	252
	A. Af- og nedskrivninger	252
	B. Aktivernes stilling ved overgang fra arvelader til boet	253
	C. Aktivernes stilling ved overgang fra boet til en arving ved arveudlæg	254
	1. Succession eller beskatning i boet	254
	a. Hvem har bestemmelsesretten?	254
	b. Virkningen	254
	c. Tilfælde, hvor der ikke er valgfrihed	255
	d. Succession	256
	2. Hvilke momenter har betydning for valget mellem succession eller beskatning i boet?	259
	a. Generelt	259
	b. De enkelte momenter	259
	c. Særligt om fast ejendom	261
	D. Værdiansættelserne	261
	1. Generelt	261
	2. Konkrete værdiansættelser	262
	a. Fast ejendom udlagt inden 1.7.1982	262
	b. Fast ejendom udlagt 1.7.1982 og derefter	263
	c. Private pantebreve og gældsbreve	264
	d. Good-will	264
	e. Aktier og obligationer	264
	3. Klage over værdiansættelserne	265
CI.	Skifteskatteret	268
XII.	Genoptagelsesboer	270
	A. Offentligt skiftet bo	270
	B. Privat skiftet bo	271

Kapitel 16:	
Stempelafgift og retsafgift	272
I. Stempelafgift	272
II. Retsafgift	273
A. Indledning	273
B. Beregning af afgiften (§§ 28 og 31)	275
C. Boer med nedsat afgift (§ 29)	278
D. Afgiftsfrie boer (§ 30)	279
E. Reassumptionsboer (§ 32)	279
F. Oplysningspligten (§ 33)	279
G. Afgiftspligtens indtræden (§ 34)	280
H. Forfaldstidspunktet (§ 35)	281
I. Hæftelsen (§ 36)	282
J. Appel af afgiftsberegningen	283
Kapitel 17:	
Arveafgift	285
I. Lovgrundlaget	285
II. Afgiftsklasserne	285
III. Ad § 3 (afgiftsfritagelse)	289
IV. Ad § 4 (afgift af andre erhvervelser end egentlig arv)	290
V. Ad § 5 (livsforsikringer)	292
VI. Ad § 7 (konvertering til anden afgiftsklasse end den egentlige p.g.a. slægtkabsforhold)	294
VII. Ad § 8 (arvelader bosat i udlandet)	296
VIII. Ad § 9 (arvelader bosat her i landet, men arven befinder sig i udlandet)	297
IX. Ad § 10 (afgiftspligtens indtræden samt arveafkald)	299
X. Ad § 11 (adgang til afdragsvis betaling af arveafgiften samt henstand med betaling af samme)	301
XI. Ad § 12, stk. 1 (arvingen dør inden 6 måneder efter arveladers død)	301
XII. Ad § 13 (udskydelse af afgiftspligten)	302
XIII. Ad § 14 (uskiftet bo)	302
XIV. Ad §§ 14 A og 14 B (udsættelse med afgiftspligtens indtræden)	303
XV. Ad § 15 (rentenydelseskapitaler)	304
XVI. Ad § 16 (afgiftspligtens genstand)	305
XVII Ad §§ 17, 20, 32 og 33 (værdiansættelse og klageadgang)	306
XVIII Ad § 21 (den enkelte arvings afgiftsberegning)	310
XIX. Ad §§ 24 og 33, stk. 1 (forfaldstiden)	312
XX. Ad §§ 25 og 34, stk. 2 (ansvaret for afgiftens betaling)	313
XXI. Ad §§ 26-28 og 31 (indsendelse af boopgørelse og anmeldelse i privat skiftede boer)	313
Bilag 1: Hjælppeark	318
Bilag 2: Boregnskab	320
Bilag 3: Ejendomsavancebeskatning	325
Litteraturfortegnelse	327
Lovregister	329
Stikordsregister	331
Anvendte forkortelser	339